

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava na vyučování oboru Člověk a jeho svět s cíli v oblastech OSV, MKV a VMEGS

Název učební jednotky (téma)	Rakousko – alpská země
Stručná anotace učební jednotky	<p>V učební jednotce jde o získání základních informací o Rakousku z tichého čtení, pak o diskusi v expertní skupině, přenos informací do domovské skupiny a jejich předání ostatním spolužákům – skládkové učení.</p> <p>Vytváří se zde plakát. Ten se týká základních informací o státu, které žáci získali tichým čtením a společnou diskusí. Informace žáci doplňují vlastními zkušenostmi a postřehy o Rakousku.</p> <p>V hodnocení se klade důraz na zpracování získaných informací, vlastních informací a skupinové prezentace.</p>
Nutné předpoklady (Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).	—
Časový rozsah učební jednotky	45 minut
Věk žáků (ročník)	5. ročník

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
	Ano	Ano		Ano			
Vyučovací obor(y)	Člověk a jeho svět						
Dlouhodobé cíle (Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)	<p><i>Klíčové kompetence k učení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci rozvíjejí čtenářské dovednosti, které jsou součástí kompetence k učení. • Žáci rozvíjejí kompetenci učení také tím, že hodnotí práci druhých i svou vlastní. 						
Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák poutavě prezentuje: <ul style="list-style-type: none"> - má připravenou strukturu prezentace; - udržuje s publikem oční kontakt; - má připraveny otázky na publikum. <p>MKV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák vnímá odlišnosti, zvyky jiných národů. <p>VMEGS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák získává informace o jiných zemích. 						

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Cíle učební jednotky</p>	<p>Člověk a jeho svět</p> <p>RVP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích. <p>Školní výstupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák získá informace o evropském státu. • Žák posoudí význam cestovního ruchu pro stát. • Žák vyhledá v textu podstatné informace a svými slovy je předá srozumitelně spolužákům. • Žák převede získané informace do nové formy sdělení, do plakátu.
<p>Hodnocení</p> <p>(Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak to učitel i žáci budou hodnotit)</p>	<p>Při skupinové prezentaci se ostatní skupiny, prezentující a učitel vyjádří k poutavosti prezentace a zpracování informací. Učitel dá žákům zpětné vazby k přínosu vlastních zkušeností a postřehů o dané zemi. Podrobněji viz popis učební jednotky.</p>
<p>Popis učební jednotky</p>	<p>1. Motivace a sběr asociací</p> <p>Motivační krátký text na tabuli, z kterého měli žáci zjistit, o jakém státě Evropy se budeme učit (Příloha A).</p> <p>Následuje sběr asociací na tabuli na téma Rakousko. Kromě toho, že žáci říkají, co o Rakousku vědí nebo si myslí, že vědí, zapisujeme také jejich vlastní otázky, na které by sami chtěli získat odpovědi.</p> <p>2. Práce ve skupinách (Příloha B)</p> <p>Rozdělíme žáky do čtyřčlenných domovských skupin. Pokud není počet žáků dělitelný čtyřmi, necháme v některých skupinách 5–6 žáků.</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Každý žák ve skupině dostane jinou část textu o Rakousku (Příloha C). Tichým čtením získá informace. Žáci se sejdou v tzv. expertních skupinách (ty jsou utvořeny z žáků, kteří mají stejný text), v nichž diskutují o své části čteného textu. Po pěti minutách se vrátí do domovské skupiny, kde předají informace ostatním a naopak získají od ostatních informace o jejich části textu.

3. Výroba plakátu

Domovská skupina vytvoří plakát s informacemi o Rakousku a nakonec proběhne prezentace plakátů skupin. Ostatní skupiny hodnotí způsob prezentace a předané informace.

4. Reflexe

Po této aktivitě vedeme reflexi k prezentačním dovednostem žáků

Cílem v oblasti spolupráce je zde „*Žák poutavě prezentuje – má připravenou strukturu prezentace, udržuje s publikem oči kontakt, má připraveny otázky na publikum.*“

K tomuto cíli můžeme směřovat například následujícími reflektujícími otázkami:

Otázky na publikum prezentace:

- Co se vám konkrétně líbilo na proběhlé prezentaci?
- Co byste udělali jinak? Proč, jak?
- Čím prezentující přitahoval vaši pozornost?

Otázky pro prezentujícího:

- Ohodnoť na škále od 1–10, jak se i dařilo s publikem udržovat oční kontakt.
- Jak jsi byl/a spokojen/a s pozorností publika?
- Co jsi udělal proto, aby byla prezentace pro publikum zajímavá a udržovala jeho pozornost?
- Co bys příště udělal/a stejně/jinak při přípravě prezentace a proč?

Při prezentaci skupiny diskutují. Učitel promítá soubor fotografií o

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<p>zemi (Prezentace 1).</p> <p>5. Shrnutí</p> <p>Učitel nechá žáky shrnout, co si z hodiny odnášejí. Zde je možné použít například otázky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Co jsem se nového dozvěděl? • Co mne překvapilo? • Co bych ještě chtěl/a o Rakousku vědět?
<p>Seznam příloh</p>	<p>Příloha A – Motivační text</p> <p>Příloha B – Skládankové učení</p> <p>Příloha C – Úkoly pro skládankové učení</p> <p> Prezentace 1 – Fotografie</p> <p>STEELOVÁ, Jeannie L. <i>Kooperativní učení</i>. Praha : Kritické myšlení, 2007. 42 s.</p>
<p>Autor lekce (realizátor učební jednotky), škola</p>	<p>Mgr. Iveta Malínská</p> <p>ZŠ T. G. Masaryka Poděbrady, Školní 556, okres Nymburk</p> <p>Školní 556/II, 290 38 Poděbrady</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Závěrečná sebereflexe učitele
(následuje po odučení učební jednotky)

<p>Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost).</p>	<p>Potěšila mě spolupráce žáků ve skupinách, uměli se dohodnout na společné prezentaci, připojili vlastní znalosti o Rakousku (především lyžování v Alpách, vzájemně si naslouchali).</p>
<p>S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.</p>	<p>—</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).</p>	<p>Tuto učební jednotku bych prodloužila na dvě učební jednotky, v té další bychom se mohli s žáky zabývat konkrétními příklady – např. cestování přes Rakousko na dovolenou, gastronomie, připomenutí historie Rakouska – Uherska atd.</p> <p>Delší časová dotace by také umožnila pracovat s delšími texty, které by více odpovídaly úrovni čtenářství žáků v páté třídě. Texty by mohly být diferencované tak, aby odpovídaly tomu, co má žák rozvíjet – pro některé žáky náročnější varianty, pro jiné méně náročné varianty.</p> <p>Pro hodnocení a sebehodnocení bych příště s dětmi probrala zvolená kritéria.</p>

Text na tabuli

- Země, o které se dnes budeme učit, patří mezi naše sousedy.
- Mezi speciality zde patří řízek nebo káva se šlehačkou nazvané podle hlavního města.
- Nejslavnější pochoutkou je čokoládový dort nazvaný podle cukráře Franze Sachera – Sachrův dort neboli sachr.
- V hlavním městě bydlí dva miliony obyvatel, což je $\frac{1}{4}$ obyvatel země.
- Hlavním městem protéká řeka, která protéká Bratislavou.
- Roku 1791 zde zemřel Wolfgang Amadeus Mozart.

Víte, o jaké zemi se dnes budeme učit?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Skládkové učení – popis metody

Rozdělte třídu na menší, tzv. domovské skupinky. Tyto skupinky mají 4 členy. Nechte ve skupině žáky rozpočítat na čísla 1, 2, 3, 4. Rozdejte texty. Text máte předem rozdělený na 4 části a pro větší přehlednost očíslovaný. Jedničkám dejte část jedna, dvojkám část dvě, ... Teď vyzvěte všechny jedničky, ať se svými texty seskupí k sobě, všechny dvojky, všechny trojky i čtyřky. Tyto skupinky jsou *expertní*.

Poznámka:

Zvažte, jestli je dobré, aby expertní skupinky měly více jak 4 členy. Pokud jsou v expertních skupinách více než 4 lidé, je možné je rozdělit na menší podskupiny, takže vzniknou 2 či více podskupin jedniček, dvojek, trojek, čtyřek... Mimořádně početnou třídu se vyplatí nejprve rozdělit napůl a teprve potom do skupin. Každá polovina třídy pak může pracovat na jiném tématu s jinými texty.

Expertní skupinky mají za úkol nastudovat tu část textu, která je jim přidělena. Mají si úryvek přečíst a prodiskutovat jej s kolegy tak, aby všichni měli jistotu, že všemu dobře rozumí. Pak se budou muset rozhodnout, jak nejlépe naučí to, co nastudovali, své kolegy v domovské skupině. Je důležité, aby každý v expertní skupině pochopil, že jejich úkolem bude naučit přidělené části textu členy své původní, domovské skupiny. Na expertní skupině jako celku je, aby si zvolila strategie, kterými předá svoje znalosti, a aby se rozhodla, jaké materiály k tomu potřebuje.

Nyní požádejte žáky v expertních skupinách, aby začali pracovat na svých úkolech. Bude to trvat dost dlouho, než si přečtou svou část, prodiskutují ji a rozvinou učební strategie, které hodlají použít. Pokud expertní skupina někde zaváhá, učitel může pomoci, aby bylo jisté, že expertní skupina pochopí problém správně.

Když žáci ukončí svou práci v expertních skupinách, vrátí se do původních – domovských – skupin a učí ostatní tomu, co prodiskutovali a co si připravili v expertní skupině.

Zdůrazněte, že je velmi důležité, aby členové skupiny měli jistotu, že každý z jejich domovské skupiny všechno pochopil a vše se naučil, a to ze všech částí textu. Členové domovské skupiny se ptají na každou nejasnost. Pokud jejich člen – expert na nejasnosti neumí odpovědět, mohou požádat celou expertní skupinu, aby problém objasnila. Pokud ani to nepomůže a skupina není vysvětlení o nic blíž, stává se takový problém předmětem dalšího studia.

Učitel musí být neustále nablízku a sledovat vývoj skupinové práce, aby včas postřehl nějaké zásadní zkrslení při přenosu informací.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jednotlivci mohou být na závěr vyzváni, aby nejrůznějšími způsoby předvedli, jak látku ovládají (písemně – formou pracovního listu; ústně – odpovědí na náhodně volené otázky či přípravou prezentace,...).

Dovednosti rozvíjené metodou skládkové učení:

- Žák zaujímá různé role ve skupině.
- Žák najde v textu podstatné informace, odliší je od vedlejších.
- Žák si vytváří vlastní strukturu získaných informací.
- Žák přetváří a propojuje informace.
- Žák si ověřuje, že informacím rozumí.
- Žák si informace vyjasňuje, klade otázky.
- Žák učí druhé.
- Žák přijímá zodpovědnost za učení druhých a za společný výsledek.
- Žák přijímá od druhých zpětnou vazbu.

(Z knihy: STEELOVÁ, Jeannie L. *Kooperativní učení*)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Text 1

Naším jižním sousedem je *Rakouská republika*. Rakousko má přes 8 milionů obyvatel, úředním jazykem je němčina.

Rakousko je od roku 1995 členem Evropské Unie.

Hlavní město *Vídeň* leží na řece Dunaji, řeka slouží k lodní dopravě. Vídeň navštěvuje mnoho turistů, protože jsou zde historické památky z dob, kdy město bylo centrum habsburské říše, kam patřily i české země.

Text 2

Přibližně 60 % země je hornaté povahy. Většinu území zabírají velehory *Alpy*, které jsou velmi vyhledávané turisty. Je zde hodně lanovek a skvělé lyžařské podmínky.

Nejnavštěvovanějším zimním střediskem je *Kitzbühel*. Každoročně se tu pořádají závody světového poháru v alpském lyžování.

Nejvyšší vrchol Rakouska je *Grossglockner*.

Jeho výška dosahuje 3 798 m.

Cestovní ruch v Rakousku přináší vysoké příjmy.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Text 3

Rakousko je vyspělý hospodářský stát. Velkým průmyslovým městem je *Linz* (Linec).

V Rakousku je hodně lesů, které využívá dřevařský průmysl.

Na východě území kolem Vídně se rozkládá nížina, kde se pěstuje vinná réva, ovoce, zelenina a obiloviny.

Elektřina je získávána především z vodních elektráren 68% a z tepelných 30%.

Je zde okolo 50% světových zásob *magnezitu*. Ten se přidává se do průmyslových hnojiv jako složka dodávající rostlinám potřebný hořčík pro růst a zdárný vývoj. V průmyslu se používá jako žáruvzdorný materiál, odolává teplotám až 1800 °C.

Text 4

Zřejmě nejslavnější období rakouského malířství zažila Vídeň okolo roku 1900, kdy byla centrem secese; tehdy zde působili mj. malíři *Gustav Klimt*, *Oskar Kokoschka*.

Rakousko bylo, především na začátku 20. století, jedním z vedoucích vědeckých center světa. Přineslo geniální myslitele a výzkumníky, například výrobce automobilů *Ferdinanda Porsche* či *Viktora Kaplana* vynálezce Kaplanovy turbíny.

Řadu kulturních památek nalezneme ve Vídni a v Salcburku. Salcburk leží v oblasti s krásnými jezery zvané Solná komora.

Obec *Hallstatt* leží u Halštatského jezera v Solné komoře, těží se zde sůl. Tato obec patří ke světové kulturní chráněné památce – UNESCO.

